

SPECIFIKA ZAJIŠTOVÁNÍ MÍSTNÍCH ZÁLEŽITOSTÍ VEŘEJNÉHO POŘÁDKU V KONTEXTU LETNÍCH OLYMPIJSKÝCH HER 2024

Předkládaný text přibližuje Letní olympijské hry 2024 (oficiálně Hry XXXIII. Olympiády) v Paříži jako výrazný impulz k bezpečnostním úvahám a aktivitám, při vědomí obav z možného závažného narušení jejich průběhu.

Prudký vývoj bezpečnostních technologií, které byly v rámci Paříže přinejmenším dočasně využívány, byl jedním z vnímaných jako pozitivní trend, kdežto u dalších osob vzbuzoval vážné obavy.

Paříž a olympijské hry

Paříž hostila v roce 2024 olympijské hry sto let po obdobné akci pořádané roku 1924. Současné hry se konaly po překonání pandemie a na pozadí války na Ukrajině. V paměti Pařížanů oživaly vzpomínky na islamisticky motivované incidenty poslední doby (Charlie Hebdo a Bataclan). Zapomenout nebylo možno ani na střety s policejními silami v Nanterre u Paříže 29. června 2023 a útok davu na radnici a dům starosty v L'Haÿ-les-Roses, kdy dav zhruba osmdesátí výtržníků nakonec dokázalo jen s vypětím všech sil zpacifikovat sedm městských strážníků. Není tedy divu, že v kontextu akce vyvstávaly obavy ohledně bezpečnosti a nepokojů.

Na akci bylo prodáno okolo 10 milionů vstupenek, očekávala se účast 10 500 sportovců, a to během 18 dní soutěží. Vedení města i státu vnímalo olympiádu jako příležitost k uzdravení. Kladlo si za cíl ohromit publikum, počínaje nebývalým zahajovacím ceremoniálem 26. července 2024 pro více než půl milionu diváků. Sociální, etnické a politické tlaky však obraz sebevědomé Francie, který chtěli organizátoři her prezentovat, podkopávaly.

Důvody k obavám z možného bezpečnostního narušení akce byly zejména následující:

- Možnost islamisticky motivovaného teroristického útoku nebo výhrůžek takovým útokem.

- Teroristický útok v Krasnogorsku, který proběhl 22. března 2024, tedy pouhé čtyři měsíce před zahájením olympijských her – francouzská vláda po něm zvýšila stupeň bezpečnostního plánu Vigipirate na nejvyšší úroveň.

- Chaotické finále Ligy mistrů mezi Liverpoolem a Realem Madrid v Paříži v roce 2022, kdy se před stadionem nedařilo regulovat tisíce neukázněných fanoušků obou týmů a policejní složky nebyly schopny účinně a nekonfliktně zasáhnout (došlo k použití slzného plynu) – vzpomínka na tuto událost ve francouzské společnosti dosud nevyprchala.

- Kybernetické incidenty ve vztahu k akci – jejich počet se předpokládal desetinásobně větší než při Letních olympijských hrách v Tokiu 2021. Pro připomenutí: při Zimních olympijských hrách v Pchjongčchangu 2018 byl použit počítačový virus nazvaný „Olympic Destroyer“.

- Předpokládaná vysoká koncentrace osob, jejichž přímým zájmem nemusela být vždy jen účast na jednotlivých sportovních utkáních, ale celou událost pojímaly jako důvod k oslavám.

- Eventualita nevládnutého davového chování, například v případě poplašné zprávy. Některé akce se konaly často přímo ve městě, v blízkosti ikonických turistických atrakcí, nikoli na specializovaných sportovištích.

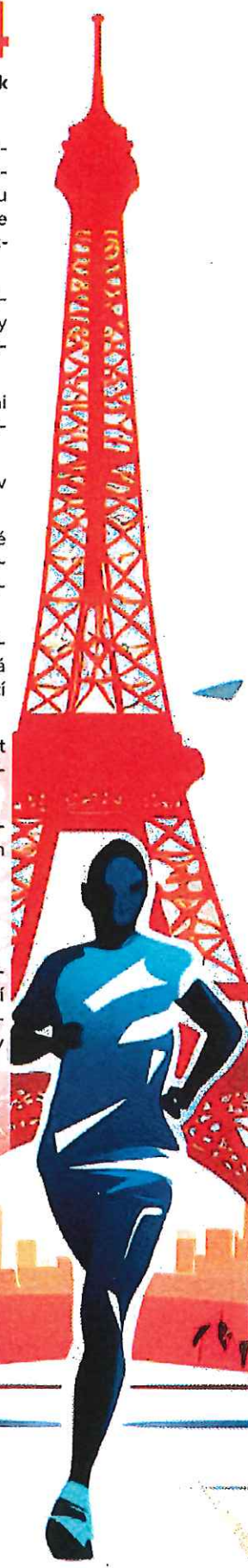
- Možné incidenty ohledně přítomnosti sportovců z Ruské federace a Běloruska či střety se sportovci z Ukrajiny, respektive šířeji pojaté incidenty mezi podporovateli a odpůrci

Ruské federace (a její války na Ukrajině) – viz například ubodání sportovců z Ukrajiny v Německu v únoru 2024. V prostředí Ruské federace byla akce ostatně označena jako „festival rusofobie“.

- Možné sociální nepokoje – olympiádu se mohly pokusit využít osoby protestující proti důchodové reformě ve Francii.
- Možné střety veřejnosti s policejními složkami v Paříži nebo v obcích v jejím okolí (obyvatelstvo suburbii).
- Možnost stávků ve veřejné dopravě v aglomeraci.
- Eventualita zhoršení pandemické situace v době her (ať již by se jednalo o koronavirus či jinou vysoce nakažlivou chorobu).
- Dopad akce na prodej drog a nabídku prostituce v aglomeraci (zvýšená nabídka i poptávka a vlna související kriminality).
- Dopady vysokých teplot na komfort a zdraví účastníků – sportovců i diváků.
- Znepokojivé vyšetřování protikorupční policie ohledně některých souvisejících veřejných zakázek.

Očekávání a obavy

Paříž sama sebe definovala jako testovací polygon pro nový model pořádání olympijských her. Hry byly přímo označeny za inkluzivnější, ekologičtější a v

neposlední řadě i lacinější, než bývá zvykem (včetně využívání stávajících nebo dočasných sportovišť namísto budování nových). Avizované náklady se uváděly ve výši okolo 8,8 miliardy eur, což bylo asi o 40 % méně, než kolik stály hry v Tokiu v roce 2021. Hry se doslova snažily lépe přizpůsobit svému místu konání, nikoli naopak. Jediná sportoviště, která byla nově postavena, byla centrum vodních sportů a lezecké stěny. Obojí se nachází na severovýchodních předměstích, kde sportoviště celkově chyběla (po skončení her byla zařízení předána místním organizacím pro práci s mládeží).

Policejné-bezpečnostní síly v této souvislosti avizovaly určité silné stránky nebo zaváděná či připravovaná opatření ke zvládnutí situace:

Rok 2023 – například akce okolo státního svátku v červenci, mistrovství světa v ragby v září a říjnu, akce spojené s Vánocemi a oslavami konce roku – to vše byly svého druhu generální zkoušky na bezpečnostní zajištění olympiády. Policejné bezpečnostní síly v této zkoušce obstály (zejména s ohledem na řízení davů a boj proti delikvenci).

Vláda, předseda organizačního výboru her v Paříži 2024 a starostka Paříže podepsali bezpečnostní protokol, obsahující detaily plánování akce s ohledem na bezpečnost (obavy z terorismu, útoky dronů s výbušninami a další rizika pro davu).

Celkem bylo v období olympiády v Paříži denně k dispozici 30 000 až 45 000 příslušníků policejné bezpečnostních sil, tedy pěti- až desetinásobek běžného stavu (pro srovnání: londýnská koronovace Karla III. představovala angažmá pro zhruba 13 000 policistů). Počítá-

lo se i s využitím personálu soukromých bezpečnostních služeb.

Vstupenky, a to i na akce, které byly zdarma, byly navázány na registraci na jméno. I to mělo pravděpodobnost bezpečnostních incidentů omezit.

V březnu 2023 schválil francouzský parlament pro dohled nad olympiádou zavedení kamerového dohledu s využitím umělé inteligence. Francie tak byla rychlejší než celounijní procesy hledání právního rámce ve vztahu k umělé inteligenci. Nasazení nejmodernějších technologií může zachraňovat lidské životy. Související obavy bylo však třeba vnímat jako důvodné a silné, při vědomí obav z narušení základních lidských práv a svobod.

Další obavy, že by sběr dat získaných kamerami byl svěřen soukromé společnosti, byly bezpředmětné – stejně jako názor, že policejní drony ponese zbraň pro střelbu do davu.

Kamery umístěné v ulicích či na dronech v reálném čase sledovaly dění. Nové technologie využívaly software k analýze snímků zachycených kamerami v reálném čase. Umělá inteligence dokáže velmi rychle (v reálném čase) identifikovat opuštěné zavazadlo, podezřelé vozidlo, oheň, hluk, nebo prudkou změnu v chování davu. Počty těchto kamer v aglomeraci byly navýšeny o „několik stovek“. Další zařízení tohoto typu byla mobilní, včetně zařízení umístěných na dronech.

Kritika postupu a opatření

Kritika souvisejících opatření byla založena například na následujících výhradách:

- Boj s drogami, bezdomovectvím, nelegálními trhovci, prostitutkami a kriminalitou obecně spočíval pouze v dočasném vytlačení souvisejících osob (dealerů, narkomanů atd.) z nejvíce viditelných míst (sportovní

areál Porte de la Chapelle, náměstí Forceval, běh Seiny, veřejné parky a další). Dokonce i některá již existující zavedená zařízení pro narkomany, provozovaná asociací Gaïa-Paris a Aurore, byla přemístěna na okraj metropole.

- Represe zcela dominovala nad prevencí.
- O nějakém komplexním sociálně-zdravotním programu nemohla být v této oblasti řeč.
- Velice riskantní byly ceremonie a sportovní akce na hladině Seiny, která byla pro tento účel po mnoha letech vyčištěna. V případě úspěchu to měly být dechberoucí scénérie – ale v případě jakéhokoli problému mohlo snadno dojít k tragédii, která by celé hry znevěrohodnila.
- Řada nasazených policistů a dalšího bezpečnostního personálu byla stažena z celé země – šlo tedy o osoby bez místní znalosti.
- Koncentrace policejné-bezpečnostních aktivit na dobu olympiády znamenala, že dovolené a přesčasové bezpečnostního personálu budou muset být vybírány ve zbytku roku, v důsledku čehož mohou bezpečnostní standardy po akci v Paříži i jinde ve Francii skokově poklesnout.
- Odhodlaného útočníka – jakým byl například vjezd nákladního automobilu do osob na promenádě v roce 2016 v Nice – je tak jako tak nespolehlivé zastavit.
- Nasazené technologie nebyly schopny rozeznávat obličeje zájmových osob (absence této funkce byla některými mluvčími vnímána jako pozitivum).
- Některé kamery byly naopak schopny vyhodnocovat algoritmus chůze konkrétní osoby, což bylo některými kritiky vnímáno jako potenciálně zneužitelné.

Kritici tak olympiádu v Paříži vnímali spíše jako předehru či laboratoř budování „policejního státu“ v evropském/unijním měřítku – jako něco, čeho se bude po skončení akce „škoda zbavovat“. Související právní rámec byl koneckonců v platnosti „do konce roku 2024“.

Stěžejní bezpečnostní proměnné

Stěžejní aktuální bezpečnostní výzvy, které s fungováním pařížské aglomerace souvisely, ale i nadále souvisí, lze nejnemotněji s ohledem na olympijské hry identifikovat následujícím způsobem:

• Řízení davů a dopravy

S očekávaným nárůstem pohybu osob ve městě je třeba řídit davové situace a dopravní toky. To zahrnuje plánování a implementaci účinných opatření pro zajištění plynulosti dopravy a minimalizaci mimořádných událostí.

• Prevence terorismu

Akce, během kterých dochází k velké koncentraci osob (mezi něž patří i olympijské hry) představují obecně potenciální cíl pro teroristické útoky a jiné kriminální aktivity. Všechny zainteresované bezpečnostní složky v této souvislosti musí provádět rozsáhlá preventivní bezpečnostní opatření.

• Prevence kriminality a ochrana veřejného pořádku

V případě velkého množství návštěvníků a mnoha akcí spojených s olympijskými hrami je nutno zajistit dodržování veřejného pořádku a řešit případné incidenty či konflikty v městském prostředí.

• Bezpečnostní hrozby spojené s technologiemi

S rozvojem technologií a digitalizace může aglomerace čelit novým bezpečnostním hrozbám, jako jsou kybernetické útoky nebo zneužití informačních technologií ke kriminálním účelům. Zajištění kybernetické bezpečnosti je proto klíčovou prioritou.

Ve vztahu k uvedeným eventualitám bylo, je a bude třeba připravit adekvátní plány a strategie a investovat do příslušných technologií a vybavení.

Kudy dál?

Odborná nadstavba pro bezpečnostní zajištění pařížských olympijských her zahrnovala několik klíčových oblastí a technologií, které pomohly zlepšit účinnost bezpečnostních opatření. V této souvislosti stojí za úvahu shrnout oblasti, které budou i v budoucnu vyžadovat při řízení akcí za účasti velkého množ-

ství osob náležitou pozornost:

• Zapojení technologických inovací

Využití nových technologií, jako jsou umělá inteligence a strojové učení, může přispět k posílení bezpečnosti jako celku.

• Analýza dat a prediktivní modelování

Využití pokročilých analýz dat a prediktivního modelování umožňuje identifikovat potenciální hrozby a předvídat možné bezpečnostní události. Může se jednat o použití sofistikovaných algoritmů na analýzu dat z různých zdrojů (včetně sociálních médií, veřejných záznamů a dalších zdrojů) pro identifikaci a predikci rizikových situací. Tímto způsobem mohou být zdroje lépe přiděleny a rozhodnutí přijímána rychleji.

• Řízení informací a komunikace

Integrované systémy řízení informací a komunikace umožňují městské policii efektivně sdílet informace mezi jednotlivými bezpečnostními složkami a dalšími organizacemi zapojenými do zajištění olympijských her. To zlepšuje koordinaci a rychlou reakci na události.

• Biometrická identifikace

Systémy biometrické identifikace, jako jsou rozpoznávání obličeje nebo otisků prstů, mohou pomoci identifikovat podezřelé osoby a monitorovat pohyb lidí během olympijských her. Tímto způsobem lze zvýšit bezpečnost na klíčových místech a v prostorách konání událostí.

• Monitorování veřejného prostoru

Použití pokročilých systémů videonahrávání a analýzy videa umožňuje monitorovat veřejné prostory a identifikovat potenciálně podezřelé aktivity. To poskytuje policejním složkám cenné informace pro prevenci a řešení bezpečnostních incidentů.

• Robotika a drony

Využití robotických systémů a dronů může pomoci provádět průzkum a monitorování oblastí s omezeným přístu-

pem. Tím se zvyšuje schopnost reagovat na mimořádné události a poskytovat pomoc tam, kde je to potřeba.

• Systémy podpory rychlé reakce a koordinace

Vytvoření efektivního systému pro rychlou reakci na bezpečnostní incidenty, který zahrnuje koordinaci mezi národní policií, městskou policií, hasiči, záchranými službami a dalšími relevantními organizacemi.

• Vzdělávání a osvěta ve vztahu k veřejnosti

Jádrem úsilí je propagace osvědčených postupů pro informování veřejnosti o možných rizicích a opatřeních, která mohou přijmout.

doc. Mgr. Oldřich KRULÍK, Ph.D.

Katedra bezpečnostního managementu,
Vysoká škola AMBIS, Praha,
odbor centrální analytiky Úřadu
služby kriminální policie
a vyšetřování Policie ČR

PhDr. Milan POLÍVKA

Katedra bezpečnostního managementu,
Vysoká škola AMBIS, Praha,
bezpečnostní odbor Ministerstva
vnitřní ČR

Mgr. Petr KLÍMA, MPA

Katedra bezpečnostního managementu,
Vysoká škola AMBIS, Praha,
odbor prevence kriminality
Ministerstva vnitřní ČR